

KNJIŽNICA V OKVIRU DEJAVNOSTI KULTURNEGA CENTRA

Marjan Marinšek

Kulturni center »Ivan Napotnik« Velenje je bil ustanovljen v letu 1975, in sicer na pobudo domače kulturne skupnosti. Namen ustanoviteljev je bil, da bi bile manjše organizacije na področju kulture združene v večjo organizacijo, ki bi lažje opravljala svoje poslanstvo, nekatere pa so s to organizacijo šele dobile svoj status. Tako so se v Kulturni center združile: knjižnica Velenje, dom kulture Velenje in muzej slovenskih premogovnikov, ki do takrat ni bil samostojna OZD. Danes pa je Kulturni center registriran za opravljanje knjižnične, muzejske, razstavno-galerijske in prireditvene dejavnosti. Zaposluje 7 knjižničark (ena dela s polovičnim delovnim časom), 3 muzejske strokovnjake, 1 kustosa v razstavno-galerijski dejavnosti, 2 delavca v računovodstvu, tajnico in ravnatelja, ostali pa so tehnični delavci. Status delavca v Kulturnem centru ima tudi tajnica kulturne skupnosti. Skupaj združuje delo 23 delavcev.

V okviru svoje dejavnosti Kulturni center »Ivan Napotnik« skrbi za kulturni dom v Titovem Velenju, ki je še vedno eden najlepših podobnih objektov pri nas, skrbi za zgradbo knjižnice, ki je bila zgrajena leta 1971 in je še danes ena redkih tovrstnih zgradb, ki služi izključno za knjižnico. Slovenskim knjižničarjem je bila ta zgradba predstavljena leta 1972, ko je bilo v Velenju knjižničarsko posvetovanje. V knjižnici je tudi razstavni prostor z rednimi razstavami. Splošnoizobraževalne knjižnice v občini razpolagajo z 967 m² prostora.

Kulturni center upravlja tudi velenjski grad, ki je eden redko ohranjenih srednjeveških gradov in danes služi izključno za kulturne namene. V njem so muzeji in galerije: muzej slovenskih premogovnikov, muzej delavskega gibanja in NOB, Afriška zbirka Františka Foita, najdba mastodonta, galerija slovenskega slikar-

stva »od impresionizma do danes«, Perkova galerija, zbirka cerkvene umetnosti in azijskega batika. Poleg tega pa Kulturni center upravlja tudi muzej XIV. divizije na Graški gori, muzej kapitulacije 1945 v Topolšici in Napotnikovo galerijo v Šoštanju.

Knjižnica, ki deluje v okviru Kulturnega centra, samostojno opravlja svojo dejavnost. Ustanovljena je bila leta 1962 kot knjižnica v Velenju, leta 1969 pa se ji je pridružila še knjižnica v Šoštanju. Danes deluje kot splošnoizobraževalna knjižnica v Titovem Velenju, z enotama v Šoštanju in Šmartnem ob Paki. Knjižnica v Titovem Velenju je predlagana tudi za matično knjižnico.

Knjižnica v Titovem Velenju je odprta vsak delovni dan od 10.00 do 18.00 ure, ob četrtnih in sobotah pa do 13.00 ure. V Šoštanju je knjižnica odprta trikrat tedensko, v Šmartnem ob Paki pa samo enkrat. Knjižnična mreža v občini je zadovoljivo rešena, prizadevamo si še za ustanovitev tovarniške knjižnice v Gorenju, kjer je skoncentrirano večje število delavcev. Med drugim smo v prostorih te tovarne večkrat priredili tudi knjižnične razstave.

Skupno število knjig po inventarnih knjigah v vseh treh knjižnicah znaša trenutno 57.330 knjižnih enot, od tega v Titovem Velenju 42.400, v Šoštanju 11.890 in v Šmartnem ob Paki 3.040. Knjižnica v Titovem Velenju ima še poseben oddelek časnikov in časopisov, ki ima naročenih 60 enot.

V letu 1983 je bilo v vseh velenjskih knjižnicah na novo nabavljenih 3216 knjižnih enot (leta 1979 : 2674, leta 1980 : 3836, leta 1981 : 3069, leta 1982 : 2883). Od novih knjig v letu 1983 je 520 knjig odkupila KSS. V prvi polovici 1984 pa je bilo kupljenih 2098 knjižnih enot.

Obisk v vseh velenjskih knjižnicah v letu 1983 je bil 51.268 obiskovalcev (leta 1979 : 48.833, leta 1980 : 50.839, leta 1981 : 51.257 in leta 1982 : 53.268). V prvem polletju 1984 pa je bilo že 27.162 obiskovalcev.

Skupno je bilo v letu 1983 izposojenih 102.159 knjig na dom (leta 1979 : 87.334, leta 1980 : 93.658, leta 1981 : 98.441, leta 1982 : 105.072). V prvi polovici 1984 pa je bilo izposojenih že 55.493 knjig.

Poleg osnovne dejavnosti so knjižničarke v letu 1983 pripravile tudi 11 priložnostnih knjižnih razstav in sicer:

- ob 4. obletnici smrti E. Kardelja,
- ob 100-letnici smrti K. Marxa,
- ob obletnici rojstva H. K. Andersena,
- ob smrti Antona Slodnjaka,
- ob 30-letnici smrti Borisa Kidriča,

- ob 3. obletnici smrti maršala Tita,
- ob podelitvi nagrad Levstikovim nagrajencem,
- ob smrti Miška Kranjca,
- ob 100-letnici rojstva I. Preglja,
- ob razstavi ilustracij Jelke Reichman.

Čez sezono imamo ob sredah redne ure pravljič, ki se jih udeležuje poprečno 20 otrok. Izdelali smo poseben plakat za ta namen, ki ga uporabljajo tudi druge knjižnice v Sloveniji.

Knjižnica sodeluje tudi pri pripravljanju drugih razstav in kulturnih večerov v prostorih knjižnice v Titovem Velenju, poleg teh pa je samo v pretekli sezoni pripravila še naslednje literarne večere:

1. predstavitev knjige Verženci,
2. Srečanje z Nado Gaborovič, Pavlo Rovan in Danetom Debičem,
3. Srečanje z ilustratorko Jelko Reichman,
4. Nagradni kviz o življenju in delu Branke Jurca ob njeni 70-letnici.

Tako deluje knjižnica v okviru Kulturnega centra. Ob tej priložnosti bi radi povedali, da bi se delavci knjižnice v okviru Kulturnega centra dobro počutili. Pri svojem delu smo v celoti samostojni, z zanimanjem pa spremljamo tudi delo v drugih dejavnostih v okviru našega centra. Tako združeni opravljamo velik del kulturnega poslanstva v naši občini. Posebnih organizacijskih vodij nimamo in vse naloge opravljamo kolektivno. Številne kritike, ki so bile izrečene na podobne združene organizacije in »nesamostojne knjižnice«, za nas ne veljajo, čeprav tudi pri nas moramo reševati razne probleme, in sicer zaradi nesočasnega razvoja posameznih dejavnosti v okviru centra. Združujemo štiri različne kulturne dejavnosti, zato smo veseli uspeha vsake dejavnosti posebej in centra kot celote. Prepričani smo, da z osamosvojitvijo knjižnice ali muzeja ne bi našega dela v ničemer izboljšali ali lažje opravljali. V združeni organizaciji pa lažje opravljamo nekatere naloge, kot so: delegacije, planiranja, statistika, financiranje, skupne službe, stanovanjska vprašanja, skupna poraba, sindikat, tehnični problemi in podobno.

Ugotavljamo, da smo organizacija na področju kulture, ki je v skoraj desetletnem delovanju uspešno opravljala svoje delo.